

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 16.06.2025

Vår ref.: 202310293-25 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Oversendelse av klage på vedtak om konsesjonsplikt for å bygge Gravefossen kraftverk, Drangedal kommune i Telemark.

Vedtak om konsesjonsplikt for bygging av Gravefossen kraftverk av 06.03.2025 er påklaget av Gårdskraft AS.

Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak. Klagen oversendes derfor til Energidepartementet (ED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Stor Fallhøyde AS (nå Gårdskraft AS) sendte forespørsel om vurdering av konsesjonsplikt for Gravefossen kraftverk 28.06.2023. NVE sendte saken på høring 30.10.2023, med høringsfrist 29.01.2024. Det ble gjennomført en befaring i området 20.09.2024, sammen med tiltakshaver, konsulent, Telemark fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

NVE vedtok 14.02.2025 at Gravefossen kraftverk er konsesjonspliktig etter vannressursloven. Begrunnelsen var at tiltaket berører deler av et vassdrag med potensial for allmenne interesser knyttet til landskap, friluftsliv og naturmangfold. Dersom det skal gis konsesjon for Gravefossen kraftverk er det særlig viktig å utrede disse allmenne interessene. Ovenfor planlagt inntak til kraftverket er det gitt konsesjon til bygging av Graveelva kraftverk. I en eventuell søknad for Gravefossen kraftverk vil det være nødvendig å vurdere samlet belastning av planlagte kraftverk i Gravelva.

Gårdskraft AS (tidligere Stor Fallhøyde AS) klaget på NVEs vedtak i brev datert 19.02.2025. Ved en inkurie ble NVEs vedtak i saken sendt den 14.02.2025 uten formell godkjenning i henhold til våre interne rutiner. For å gjøre den formelle godkjenningen av vedtaket korrekt, sendte NVE vedtaket på nytt den 06.03.2025. Innholdet i vedtaket var uforandret, og NVE legger til grunn at Gårdskraft AS har klaget på vedtaket.

Klagen

Gårdskraft AS er tiltakshaver. De mener at en konsesjonsprosess ikke vil skaffe vesentlig mer kunnskap av betydning for vurdering av konsekvensene. Derfor ønsker de at NVE revurderer sitt vedtak, slik at en kostbar og tidkrevende konsesjonsprosess kan unngås. Tiltakshaver har oppgitt følgende momenter og begrunnelse:

Friluftsimteresser

- Badeplasser (Gravhølen/Storhølen), friluftsområder (Rønnonnibben og Vråstadheia) og adkomststi til friluftsområdet ligger oppstrøms kraftverksinntaket, og vil ikke bli påvirket.
- Kulpene som finnes i fallstrekningen kan gi mulighet for bading, men slike kulper forsvinner vanligvis ikke selv om vannføringen blir vesentlig mindre.

Landskap

- Selv om Gravefossen kan virke imponerende ved flomvannføringer, skiller den seg ikke ut fra et vanlig fossestryk ved normale vannføringer.
- Gravefossen ligger noe bortgjemt, virker upåaktet og blir ikke betraktet som et landskapselement, verken av lokalbefolkning eller tilreisende.
- Området ved Gravefossen nevnes ikke i turistbrosjyrer og fraværet av oppgatte turstier og utsiktspunkter bekrefter at fossen ikke er et mye besøkt turmål.

Naturmangfold

- Tiltakshaver er delvis enig i at kunnskapsgrunnlaget bør økes før det fattes vedtak, f.eks. å kartlegge truede arter innen gruppene karplanter og moser. På grunn av dette foreslår tiltakshaver å gjennomføre en registrering og konsekvensutredning av terrestrisk miljø på fallstrekningen, etter gjeldende metodikk fra Miljødirektoratet.
- Tiltakshaver foreslår å endre slipp av minstevannføring til samme mengde som i det konsesjonsgitte Graveelva kraftverk oppstrøms, dvs. 100 l/s i tidsrommet fra mai til september og 20 l/s resten av året.
- Gravefossen er vurdert å være et absolutt vandringshinder for oppvandring av anadrom fisk. Det samme gjelder Møllendammen som ligger nedstrøms utløpet fra planlagt kraftverk. Observasjon av småørret på strekningen fra planlagt kraftverk og ned mot samløpet med hovedelva antas å være fisk som har sluppet seg ned over fossen ved stor vannføring. Slik nedvandring vil ikke hindres av omsøkt inntaksterskel.
- Tiltakshaver kan forplikte seg til å dimensjonere og konstruere inntaksrist på en slik måte at fisk og ål ikke blir sugd inn i røret og turbinen. Konstruksjonen kan om nødvendig inkludere en såkalt ålerenne. Teknisk utførelse vil utarbeides i forbindelse med detaljplan, og kan behandles av kommunen etter plan- og bygningsloven (pbl).

Sammenheng med allerede godkjent kraftutbygging i Gravelva

- Det vises til at Graveelva kraftverk¹ har fått forlenget konsesjon til 31.03.2026. Manglende enighet om fordeling, gjør det likevel usikkert om dette kraftverket vil bli bygget.
- Utbygging av Lindalselva kraftverk² er konsesjonsfritt. Det avhenger likevel av at Graveelva kraftverk bygges først, for å kunne utnytte deres nettilgang.
- Krav om konsesjonsbehandling for Gravefossen kraftverk vil øke utgiftene, og gjør det mindre sannsynlig at utbygger vil ta risikoen knyttet til videre planprosess. Konsekvensen er at det kanskje ikke blir bygget noen kraftverk i Gravelva.

NVEs vurdering av klagesaken

Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI.

NVE har vurdert klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som ikke allerede er vurdert i vårt vedtak av 06.03.2025. En vurdering av konsesjonsplikt er en enkel forhåndsvurdering av om et tiltak kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser. Det er ikke hjemmel til å knytte vilkår til en slik vurdering. NVE mener fortsatt at Gravefossen kraftverk må underlegges en konsesjonsbehandling for at fordeler og ulemper ved bygging av kraftverket kan avveies.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 06.03.2025. Klagen oversendes derfor ED til endelig avgjørelse jamfør forvaltningsloven § 33.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Silje Aakre Solheim
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

¹ Graveelva kraftverk: <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=6940&type=V-1>

² Lindalselva kraftverk: <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=7336&type=V-1>

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

GÅRDSKRAFT AS